

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla Dr. Varga László ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Nagy Tamás Norbert ügyvéd által képviselt I. rendű, dr. Szabó László János ügyvéd által képviselt II. rendű és dr. Pásztai-Nagy András ügyvéd által képviselt III. rendű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. június 9-én kelt 7.G.41.417/2008/8. számú ítélete ellen a felperes részéről 11. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a Fővárosi Ítéltábla a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és a II. rendű alperesnek fejenként 300.000 (Háromszázezer) forint jogorvoslati perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A Cg. ... cégjegyzékszámom bejegyzett III. rendű alperes 2005. május 27-én kelt társasági szerződése szerint a társaság 115 millió forint törzstőkével rendelkezett;

mely az I. rendű alperes 17.250.000 forintos, valamint a felperes 97.750.000 forintos pénzbetétjéből állt. Az üzletrész átruházását a társasági szerződés 12.1. pontjában szabályozták - többek között - akként, hogy az átruházási szándék bejelentése esetén a társaság tagjait, a társaságot, a taggyűlés által kijelölt személyt - ebben a sorrendben - az illető üzletrész vonatkozásában elővásárlási jog illeti meg. Amennyiben az elővásárlásra jogosultak ezen jogukkal tag esetén a bejelentéstől számított 15 napon belül - a társaság vagy az általa kijelölt személy esetén a bejelentéstől számított 30 napon belül - írásbeli nyilatkozattal nem élnek, az üzletrész a társasággal tagsági viszonyban nem álló, kívülálló személyre is csak adásvétel jogcímén, és csak a társaság beleegyezésével - amit azonban az köteles megadni, ha a kívülálló személy legalább 100.000 forintot elérő vételárért vásárolja meg az üzletrészt - ruházható át.

Az I. rendű alperes a 15 %-os üzletrésze értékesítéséről 2007 szeptemberében a felperessel tárgyalást folytatott, mely nem vezetett eredményre; 2007. szeptember 21-én az üzletrészét 12 millió forint értéken a II. rendű alperesi társaságba apportálta; azt a társaság aznap tartott taggyűlésén elfogadta, és ezen nem pénzbeli szolgáltatással a törzstőkéjét felemelte. A tőkeemelés változásként a cégnyilvántartásban átvezetésre került, a bejegyzés 2007. december 5-én kelt, a közzétételre 2008. január 3-án került sor a Céglapban.

Az I. rendű alperes 2007. szeptember 24-én kelt levelében tájékoztatta a felperest, hogy a vételi ajánlata nem volt elfogadható, az üzletrészét apport útján értékesítette.

A II. rendű alperes a 2007. október 29-én kelt levelében - a vonatkozó iratok egyidejű megküldésével - az I. rendű alperesi üzletrész apportálásáról a III. rendű alperest tájékoztatta.

A III. rendű alperes 2007. november 28-án - a felperes és a II. rendű alperes részvételével - taggyűlést tartott, többek között a tagváltozásról is határozatot hozott, és a mindkét tag által aláírt, a változásokkal egységes szerkezetbe foglalt társasági szerződés alapján 2007. december 6-án változásbejegyzési kérelmet terjesztett elő; a változásokat 2007. november 28-i hatállyal a cégnyilvántartásba az illetékes cégbíróság bejegyezte.

A felperes az elsőfokú bírósághoz 2008. szeptember 25-én beérkezett kereseti kérelmet terjesztett elő; a per során pontosított keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy az I. és a II. rendű alperes közötti 2007. szeptember 21-i apportálás színlelt jogügylet volt, ténylegesen adásvételi szerződést leplezett, mely vele szemben hatálytalan; elővásárlási joga jogszerű gyakorlása okán 12 millió forintos ellenérték alapulvételével kérte a perbeli üzletrészre közte és az I. rendű alperes között adásvételi szerződés létrehozását, kérte továbbá a cégbíróság megkeresését az apportálás törlésére, valamint a megszerzett üzletrészre tulajdonjoga bejegyzésére.

Másodlagosan annak megállapítását kérte, hogy az apportálás érvényesen nem jött létre, a 2006. évi IV. tv. (Gt.) 126. §-ába ütközik, így a Ptk. 200. § (2) bekezdése

szerint semmis. Jogszabályba ütközés hiánya esetére annak megállapítását kérte, hogy a megállapodás a társasági szerződésbe ütközött, tekintve, hogy kizárták az üzletrész apportálással történő értékesítését, illetve azt a társaság hozzájárulásához kötötték, az I. rendű alperes nem kérte a III. rendű alperes hozzájárulását, így a Ptk. 215. § (1) és (3) bekezdéseire is figyelemmel az apportálás érvényesen nem jöhetett létre. Kérte a cégbíróság megkeresését az eredeti állapot helyreállítása és az apportálás törlése iránt.

A III. rendű alperest mindkét kereseti kérelem vonatkozásában tűrésre kérte kötelezni.

Az I. és a II. rendű alperesek az elsődleges kereseti kérelem vonatkozásában a Pp. 157. § a) pontja alapján, figyelemmel a Pp. 130. § (1) bekezdés h) pontjában foglaltakra, a per megszüntetését kérték, hivatkozva arra, hogy a 2007. szeptember 21-i szerződéskötés időpontjától számított, a Gt. 125. § (2) bekezdésében szabályozott egyéves jogvesztő anyagi jogi határidőn túl érkezett a kereset.

Érdemben az elsődleges kereseti kérelem elutasítását arra hivatkozással kérték, hogy a jogügylet nem színlelt, apportálás esetén az elővásárlási jog gyakorlása fogalmilag kizárt. Utaltak arra is, hogy az elővásárlási jog egyébként is elenyészett, mivel a Gt. 123. § (3) bekezdése szerinti határidőn belül azt a felperes nem gyakorolta. Az I. rendű alperes hivatkozott arra is, hogy a felperes az eladóhoz a Ptk. 373. § (2) bekezdése szerinti, vételi ajánlatot elfogadó nyilatkozatot egyébként sem tett.

A másodlagos kereseti kérelem vonatkozásában a per megszüntetését a Pp. 157. § a) pontja alapján, figyelemmel a Pp. 130. § (1) bekezdés h) és g) pontjában foglaltakra figyelemmel kérték; hivatkozva arra, hogy a kereset a tartalma szerint a Ctv. 65. § (1) bekezdése szerinti változásbejegyzést elrendelő végzés hatályon kívül helyezésére irányul, így a per megindítására a Ctv. 65. § (2) bekezdése szerinti 30 napon belül volt lehetőség, mely eltelt. Emellett ilyen pert kizárólag az indíthat, akire nézve a végzés rendelkezést tartalmaz, a felperes pedig nem tartozik ebbe a körbe. Érdemben a másodlagos kereseti kérelem elutasítását arra hivatkozással kérték, hogy a Gt. 123. § (3) bekezdése szerint a társaságnak 30 nap állt rendelkezésére a beleegyező nyilatkozat kiadására. Tekintve, hogy 2007. október 29-én értesült az apportálásról és 30 napon belül nem nyilatkozott, így a hozzájárulását megadottnak kell tekinteni. Emellett azért is alaptalan a kérelme, mert a társasági szerződésbe foglalt kötelező jóváhagyás okán a beleegyezés hiányára nem hivatkozhat.

Az I. rendű alperes utalt arra is, hogy a perbeli üzletrész időközben végrehajtás alá került, a felperesnek a végrehajtási jog jogosultját perbe kellene vonnia.

A III. rendű alperes a kereseti kérelemben foglaltak teljesítését nem ellenezte, elismerésére tekintettel pervesztessége esetére kérte a perköltség alóli mentesítését, pernyertessége esetére perköltség igényt nem terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság 2009. június 9-én kelt 7.G.41.417/2008/8. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította, és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 700.000 forint, a II. rendű alperesnek 780.000 forint perköltséget.

Az elsődleges kereseti kérelem körében előterjesztett pergátló kifogást az elsőfokú bíróság megalapozottnak találta; álláspontja szerint a becsatolt taggyűlési jegyzőkönyv a Pp. 196. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel kétségmentesen igazolta, hogy a szerződés megkötésére az I. és a II. rendű alperes között 2007. szeptember 21-én került sor, a Gt. 125. § (2) bekezdésében írt határidő jogvesztő, anyagi jogi, mely a keresetlevél 2008. szeptember 25-i iktatásakor már eltelt.

Nem osztotta az elsőfokú bíróság a másodlagos kereseti kérelem vonatkozásában előterjesztett pergátló kifogásokat; a felperes másodlagos kereseti kérelme nem esik a Ctv. 65. § (1) bekezdésében szabályozott körbe - a petitum és az annak alapjául szolgáló tényállás között nincs ellentmondás, így nem alkalmazható a Pp. 3. § (2) bekezdése -, a végzés bíróság előtti megtámadására a felperes egyébként sem lenne jogosult, mert az ránézve rendelkezést nem tartalmazott, továbbá a keresetlevélben nincs olyan jogszabálysértésre hivatkozás, amelyet a cégbíróságnak észlelnie kellett volna.

Az elsőfokú bíróság utalt arra, szerződés érvénytelenségére irányuló kereset benyújtása esetén csak a szerződést kötő felek perbenállása kötelező, így alaptalanul hivatkozott az I. rendű alperes arra, hogy az üzletrészre más jogcímen igényt érvényesítő, végrehajtást kérő perbenállására lenne szükség.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság a másodlagos kereseti kérelemben foglaltakat érdemben vizsgálta, és annak alaptalanságára vont következtetést. Álláspontja szerint a Gt. 125. §-a nem tartalmaz olyan kötelező rendelkezést, amelybe az I. és a II. rendű alperes közötti apportálás beleütközne, a társasági szerződés tartalmára vonatkozó szabályozást írt elő, amely a társasági szerződés körében kialakult jogvita elbírálása során alkalmazható.

Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy az apportálás a III. rendű alperes társasági szerződésébe ütközött; a tagok kizárták annak a lehetőségét, hogy a III. rendű alperesi társaságban meglévő üzletrészüket harmadik személy részére adásvétel jogcímén kívül, más jogcímen értékesítsék, és az adásvétellel történő értékesítést is a taggyűlés jóváhagyásához kötötték. Az apportálással az I. rendű alperes üzletrésze a társasági szerződés szerint nem volt értékesíthető, így a jogügylet a társasági szerződésbe ütközött, azonban ehhez sem a Gt., sem a Ptk. a szerződés semmisségének jogkövetkezményét nem fűzi.

A Ptk. 215. §-ára alapított kereseti kérelem vonatkozásában az elsőfokú bíróság arra vont következtetést, a III. rendű alperes 2007. október 29-én tudomást szerzett az apportálásról, az erre vonatkozó iratokat megkapta, a II. rendű alperest az üzletrész új tulajdonosaként elfogadta, a változások bejegyzése iránt intézkedett, utóbbival az apportáláshoz hozzájárult, így az I. és a II. rendű alperesek közötti szerződés 2007. szeptember 21. napjára visszamenő hatállyal érvényesen létrejött.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben annak megváltoztatását, másodlagos kereseti kérelmének történő helytadást kért. Jogesetekre hivatkozással fejtette ki azon jogi álláspontját, hogy az elsőfokú bíróság tévesen figyelmen kívül hagyta, a jogszabályba ütköző szerződés semmis, azt a bíróságnak hivatalból kell észlelnie és gondoskodnia az eredeti állapot helyreállításáról. Mivel a III. rendű alperes társasági szerződésének 12.1. pontjában

kizárták, hogy kívülálló személyre adásvételen kívüli jogcímen át lehessen ruházni üzletrészt, a társasági szerződés be nem tartásával kötött jogügylet a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis, ahhoz a taggyűlés hozzájárulása sem adható meg.

Álláspontja szerint tévesen vont következtetést az elsőfokú bíróság arra is, hogy a III. rendű alperes hozzájárult az apportálási ügyletbe. A Gt. 141. § (1) bekezdés f) pontja szerint a taggyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik az üzletrész kívülálló személyekre történő átruházása esetén a beleegyezés megadása, a taggyűlés a tagok összességéből áll, a taggyűlésre a tagokat a Gt. 144. § (2) bekezdése szerint a napirend közlésével kell meghívni. A per adatai szerint a III. rendű alperes taggyűlése az apportáláshoz történő hozzájárulást nem tűzte soha a napirendjére, abban nem döntött, az I. és II. rendű alperesek a hozzájáruló nyilatkozat megadására a III. rendű alperes taggyűlését nem hívták fel. A III. rendű alperes ügyvezetője a Ctv. 33. § (2) bekezdése szerinti kötelezettségének megfelelően járt el, amikor a változás bejegyzésére irányuló kérelmet a cégbírósághoz előterjesztette, e körben utalt arra is, hogy az I. és II. rendű alperesek a tagváltozást jogszabálysértő módon az ügyvezetőnek nyolc napon belül nem is jelentették be. A III. rendű alperes ügyvezetője - aki egyben a felperes többségi tulajdonosa - nem tudta a III. rendű alperes tagjának jogait gyakorolni, mert a taggyűlés nem volt összehívva. A felperes képviselőjére ... ügyvezető volt jogosult, a felperes mint tag jogait tehát kizárólag ő, vagy az általa meghatalmazott személy tudta volna gyakorolni, az apportálási jogügylet kapcsán azonban meghatalmazás nem született. A III. rendű alperes ügyvezetője a taggyűlés kizárólagos hatáskörét nem vonhatja el, a taggyűlés nevében sem direkt, sem ráutaló magatartással nem tehet nyilatkozatot. Mindezekre figyelemmel, ha az apportálás mégsem lenne semmis, az, taggyűlési hozzájárulás hiányában, érvényesen nem jött létre, figyelemmel a Gt. 126. § (1) bekezdésében, a társasági szerződés 12.1. pontjában, valamint a Ptk. 215. § (1) bekezdésében foglaltakra.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését kérte, hivatkozva arra, hogy a felperes másodlagos kereseti kérelme - figyelemmel arra is, hogy az apportálási jogügyletet külön okiratba nem foglalták - ténylegesen a II. rendű alperes 2007. szeptember 21-i társasági szerződésmódosítását támadja, ezen per megindítására a Ctv. 70. §-án keresztül irányadó Ctv. 69. § (1) bekezdése a közzétételtől számított hat hónapos jogvesztő határidőt ír elő, melyet a felperes elmulasztott, így a kereset érdemi elbírálására nincs mód.

Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

A III. rendű alperes változatlanul nem ellenezte a kereset teljesítését, utalva arra, hogy a jogvita elbírálása a törvényes működését érinti.

A Fővárosi Ítéltábla a jogorvoslati eljárás során az elsőfokú bíróság elsődleges kereseti kérelem vonatkozásában elfoglalt jogi álláspontja megalapozottságát -

fellebbezés hiányában - nem vizsgálta, a határozat ebben a körben a Pp. 228. § (3) bekezdése szerint jogerőre emelkedett.

Nem osztotta a Fővárosi Ítéltábla a II. rendű alperes jogorvoslati eljárás során előadott, a per megszüntetésének szükségességére alapított védekezését; a másodlagos kereseti kérelem előterjesztése nem minősül a 2006. évi V. tv. (Ctv.) 70. § (1) bekezdése szerinti perindításnak. A felperes a jogorvoslati eljárás során is kifejezetten akként nyilatkozott, hogy nem a II. rendű alperes 2007. szeptember 21-én kelt társasági szerződésmódosítása, hanem az azt megelőzően létrejött, az I. és II. rendű alperes közötti, a perbeli üzletrész apportálására vonatkozó szerződés érvénytelenségének - ezen belül a semmisségének - a megállapítását kéri, nem támadja a társasági szerződésmódosítást, e körben döntéshozatalt nem kér. Erre figyelemmel a kereseti kérelemhez kötöttség elvét sértené a bíróság (BDT 2007.1543), ha a felperes fenti nyilatkozata ellenére a jogvitára a Ctv. 70. § (1) bekezdésében foglaltakat tekintené irányadónak, így a perindítási határidő elmulasztására, a Pp. 130. § (1) bekezdés h) pontján keresztül a Pp. 157. § a) pontja szerinti permegszüntetési ok fennállására a II. rendű alperes alappal nem hivatkozhat.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezése alapján érdemben vizsgálta a másodlagos kereseti kérelem megalapozottságát, az azt elutasító ítéleti döntés helytállóságát.

A felperes fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a másodlagos kereseti kérelem elbírálásához szükséges mértékben feltárta, és az alábbi, eltérő indokok szerint érdemben helyesen vont következtetést arra, hogy a kereset elutasításának van helye.

A jogvita elbírálása során az elsőfokú bíróság helytállóan a III. rendű alperes 2005. május 27-én kelt társasági szerződésében foglaltakat vette figyelembe, mely az 1997. évi CXLIV. tv. (rég. Gt.) rendelkezésein alapult; nincs peradat arra vonatkozóan, hogy a vitatott apportálást megelőzően a társaság a 2006. évi IV. tv. (Gt.) hatálya alá helyezkedett volna.

A régi Gt. 137. § (1) bekezdése szerint a tagok az üzletrész kívülálló személyre történő átruházását a társaság beleegyezéséhez köthetik. A beleegyezés megadásának, illetve megtagadásának feltételeit a társasági szerződésben kell szabályozni.

A 137. § (2) bekezdése szerint az adásvételi szerződésen kívüli jogcímen történő átruházás a társasági szerződésben kizárható vagy korlátozható.

A III. rendű alperes hatályos társasági szerződésének 12.1. pontja a régi Gt. 137. § (2) bekezdésébe foglalt felhatalmazás alapján kizárta a társasággal tagsági viszonyban nem álló, kívülálló személy részére az üzletrész adásvételen kívüli, más

jogcímen történő átruházását, emellett az adásvételt is feltételhez, a társaság beleegyezéséhez kötötte.

Az üzletrész adásvételtől eltérő jogcímen kívülállóra történő átruházásának az előfeltétele az lett volna, hogy a társasági szerződés e vonatkozásban, az üzletrész átruházását megelőzően módosításra kerüljön, mely nem történt meg, így helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az apportálás nem felelt meg a III. rendű alperes társasági szerződésében foglaltaknak.

Az apportálással történő üzletrész átruházás társasági szerződésbe foglalt tilalma okán fogalmilag kizárt a társaság ahhoz történő hozzájárulása, így azt az elsőfokú bíróság a Ptk. 215. §-ában foglaltak figyelembevételével tévesen vizsgálta, és helytelenül vont következtetést a hozzájárulás megadására, utóbbiként tévesen értékelve azt a körülményt, hogy a III. rendű alperes ügyvezetője az apportálás okán bekövetkezett tagváltozás cégnyilvántartási átvezetése iránt intézkedett.

Bár a fent kifejtettek szerint az apportálás nem felelt meg a III. rendű alperes társasági szerződésében foglaltaknak, és a jogügyletkez a III. rendű alperes sem adhatott hozzájárulást, a felperes másodlagos kereseti kérelme mégsem foghat helyt.

Az apportáláskor hatályos 2006. évi IV. tv. (Gt.) 127. § (1) bekezdése szerint az üzletrész átruházása esetén az átruházónak a tagsági jogviszonyból eredő jogai és kötelezettségei az üzletrész megszerzőjére szállnak át.

A 127. § (2) bekezdése szerint az üzletrész átruházásához írásbeli szerződést kell kötni.

A 127. § (3) bekezdése szerint az üzletrész átruházása a társasági szerződés módosítását nem igényli.

A társasági tagsághoz fűződő vagyoni hányadot, jogokat és kötelezettségeket megtestesítő üzletrész tulajdonjoga a Gt. 13. §-a által szabályozott apportkénti szolgáltatásával, apportálással is átruházható; az apportőr a társaság tulajdonába adhatja egy másik korlátolt felelősségű társaságban lévő üzletrészét.

Az üzletrész átruházási szerződés megkötésére - így apportálás esetére is - előírt kötelező írásbeli alakiságnak a II. rendű alperes 2007. szeptember 21-i taggyűlési jegyzőkönyve megfelel; az okiratból kitűnik az apportőr I. rendű alperes üzletrész átruházására vonatkozó és a II. rendű alperes apportot elfogadó szerződési nyilatkozata, a szerződéskötésre irányadó akarategyezőségük fennállása.

Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy a fenti kölcsönös ügyletkötési akarat ténylegesen a 2007. szeptember 21-i taggyűlési jegyzőkönyvbe rögzített - az apportálás elfogadásával megvalósuló tőkeemelés körében hozott - ... számú, ... számú és ... számú taggyűlési határozatban jelenik meg, melyek alapján, a határozathozatallal egyidejűleg a II. rendű alperes társasági szerződésének cégjegyzékadattal összefüggő módosítására került sor.

A keresetben kifogásolt szerződéskötés csak a Gt. által szabályozott tőkeemelés komplex folyamatának szükségképpen és nem önálló részeként értelmezhető, így a jogügylet nem választható el a tőkeemelést tartalmazó taggyűlési határozatoktól, a társasági szerződésmódosítástól.

A felperes a fent kifejtettek szerint a II. rendű alperes társasági szerződésmódosítását nem érintő döntéshozatalt kért, a másodlagos kereseti kérelemében megnevezett ügyletkötés azonban önmagában nem értelmezhető, önálló érvényessége nem vizsgálható, a kereseti kérelem ezen alapvető hiányossága annak elutasítására kell, hogy vezessen.

Mindezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - a fent kifejtettek szerinti eltérő indokok alapján - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az I. és a II. rendű alperes jogorvoslati perköltsége megfizetésére, mely a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján megállapított, a 2. § (2) bekezdése szerint mérsékelt összegű, általános forgalmi adót is tartalmazó jogi képviselési munkadíjból áll.

Budapest, 2009. november 11.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s. k.,
előadó bíró

Dr. Rédei Anna s. k.,
bíró